BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { în România 6 lei / în străinătate 8 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 126. 288/932

Nr. 43 Marți 14 Februarie 1939
10 Pagini P

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Satele-model și colonizările

S'a hotărît înființarea unor sate-model în diferite ținuturi administrative. Nu-i vorba de sate-reclame, spre care vor fi îndrumați turiștii străini să le viziteze ca să-și facă o părere bună despre viața populațiunii noastre rurale și despre simțul gospodăresc și estetic al țăranului român.

De asemenea „potemkiniade" n'avem nevoe. Satele-model ce se vor înființa vor servi de îndemn locuitorilor din satele vecine să desfășoare o activitate mai mare și rodnică, în propriul lor interes, pentru asanarea și înfrumusețarea gospodăriilor lor.

Bineînțeles că și autoritățile rurale caută și ele să asigure o ținută mai bună satelor din punctul de vedere igienic și estetic.

Cum însă la noi problema colonizărilor în zonele de frontieră — în special în Dobrogea de sud și în zona frontierei de vest — n'a fost rezolvată, interesele noastre naționale, sociale și economice comandă întemeerea de sate-tip în aceste regiuni pentru românii ce se vor stabili într'ânsele. Colonizările nu se fac la voia întâmplării și cu orice fel de elemente.

Ele reclamă un plan bine studiat. Așa cum s'au făcut colonizările în Dobrogea Nouă și în zona frontierei de vest, până acum, fără să se ia în serioasă considerație interesele statului și ale coloniștilor, dovedește lipsa unui plan bine studiat.

In județele din Dobrogea de sud, o parte din coloniști, fie români macedoneni, fie români din vechiul regat, au fost instalați în satele locuite de bulgari și turci, fără să li se pună la dispoziție mijloacele necesare pentru înjghebarea unor gospodării proprii și nici terenuri pentru cultură, în deplină proprietate, sau în arendă; iar cei cari s'au așezat în satele ce le-au înființat ei și au fost împroprietăriți n'au avut, toți, utilajul agricol strict necesar.

In asemenea condiții colonizările n'au dat și nu pot da rezultate bune, căci ele nu prezintă nici stabilitate, nici siguranță, nici posibilități de dezvoltare.

Istoricul colonizărilor șvabilor din Banat, ca și ale germanilor din Dobrogea și Basarabia, ar trebui să ne servească de lecțiuni folositoare. Inainte de venirea coloniștilor șvabi, în Banat, o comisiune de specialiști s'a ocupat de așezarea lor în anumite regiuni, de organizarea satelor-tip, ca și a gospodăriilor lor. Coloniștilor li s'au mai pus la dispoziție terenurile de cultură cele mai bune, instrumentele agricole și un număr de capete de vite. Fără asemenea mijloace și fără întemeerea de sate-tip, colonizările sunt condamnate. Iată ceea ce trebue să facem și noi pentru colonizarea cu elemente românești a zonelor de frontieră.

Citind niște discursuri vechi

de AL. GREGORIAN

A fost un om care n'a avut nici pretenție de geniu și nici acel simț artistic care se cere unui creator de ideologii politice. Un om fără ambiția de a străluci. Un om modest, taciturn, ursuz, dar de o noblețe morală pe care numai asceza vieții lui i-o egalează și pe care numai acel înalt sentiment religios al muncii i-o întrecea. Omul acela a fost Vintilă Brătianu.

Am răsfoit zilele acestea volumele de scrieri și cuvântări ale lui pe care i le-a editat cu un gând de omagiere postumă așezământul cultural „Ion C. Brătianu". Am avut senzația, bucuria rară a unei plimbări reconfortante în istoria românească autentică dela sfârșitul secolului XIX și începutul celui al XX-lea. O lume veche, e adevărat, multe idei demodate și pagini dureroase uneori, dar ce lume serioasă și câtă consecventă pasiune risipită în frământările ei pentru mai bine, în gândul și în fapta acestor cinstiți oameni de epocă, pe care îi uităm prea curând...

Am trăit împreună cu acele figuri severe din cărți câteva ceasuri înălțătoare. Am ascultat trâmbițele biruitoare dela 77, am asistat la coborîrea semilunei turcești de pe pajura țării independente și am simțit cum creșteau în pagini și în jurul meu ca un zumzet, ca un freamăt, ca un vuet vredniciile României mici, sporul de viață, rezistențele naționale, dârzenia, mistica și elanurile care au făcut războiul și România Mare.

Vintilă Brătianu este din această lume și este aproape chipul ei cel mai reprezentativ — un sălahor al statului care abia se înfiripa, o energie inepuizabilă, o credință fanatică în puterile neamului, un sacru egoism românesc împins până la ultima limită a xenofobiei surde, realiste, practice, feroce.

Dacă avem astăzi o burghezie românească, dacă ne-au mai rămas vreo câteva poziții necucerite de străinism, o industrie și băncile care au putut rezista atâtor crize, aceasta o datorim exclusiv lui Vintilă Brătianu. Cu un devotament unic, cu o încăpățânare legendară, el a apărat patrimoniul material al neamului și izvoarele lui de viață, le-a conservat și le-a sporit ca pe bunurile sale cele mai scumpe — și poate mai mult decât atâta.

Discursurile și pledoariile din presă contra politicei de concesiuni petrolifere a conservatorilor și alarma lui pe tema slabei participări a elementului național în industria aurului negru, au rămas ca o mare lecție de românism pentru toate timpurile și pentru toate generațiile.

A fost un mare român acest modest Brătianu.

Inginerul și romînul din el s'au unit într'un dor de creație și de trăinicie românească care n'a cunoscut răgaz până în ceasul morții. Dela mărețul port dela Cernavoda, unde a servit ca tânăr tehnician, până la ultima citadelă

(Continuare in pag. 2-a)

Agravarea situației din Extremul Orient

Ocuparea insulei Hainan de japonezi și interesele franco-engleze

Aproape în fiecare zi intervin elemente noi — unele chiar neprevăzute — care modifică aspectul situației internaționale și contribue să o agraveze.

Până eri atenția opiniei publice a fost reținută încordată de revendicările Italiei

și Germaniei, privitoare la coloniile africane ale celorlalte puteri și de consecințele ce le-ar putea avea victoria obținută de naționaliștii spanioli, în Catalonia. Azi, atenția opiniei publice este îndreptată în altă parte a lumei, — în Extremul Orient,— unde s'a produs un fapt important de ordin militar.

Japonia, care e în plin dinamism militar și politic în Extremul Orient — dela frontiera de nord până la cea de sud a Chinei — a ocupat insula Hainan din Oceanul Pacific.

Faptul acesta a provocat neliniște în Franța și în Anglia. Pentru ce, când insula în chestiune nu este în posesiunea celor două puteri, iar Japonia, fiind în război cu China, a îndeplinit o acțiune impusă de interesele sale militare?

Insula Hainan prezintă, în adevăr, prin situația sa, o importanță strategică.

Japonezii au ocupat-o — așa spun ei — spre a slăbi rezistența ce le-o opun armatele chineze dela sud.

Cum însă insula aceasta se găsește în apropiere de coastele Indochinei franceze și într'un sector important al Oceanului Pacific, în care exercită influența și controlul lor, Franța, Anglia, Olanda și chiar Statele-Unite ale Americei de Nord — se explică neliniștea acestor puteri.

Notăm că în sectorul acesta al Pacificului este faimosul triunghiu strategic: Hong-Kong - Hainan-Saigon - Singapore-Manila.

Interesele Franței sunt deci comune cu ale Angliei și Olandei.

In special, Indochina franceză e cea mai amenințată prin ocuparea insulei Hainan de către japonezi și numai în cazul când Saigonul ar deveni o bază de operațiuni japoneză, atunci s'ar crea o situație periculoasă și pentru Singapore — punct strategic de primul ordin aflat în stăpânirea Angliei.

In cazul când Japonia ar ataca Indochina — ceeace e o simplă ipoteză — Franța contează, nu numai pe forțele militare și aeriene ale posesiunei sale, dar și pe concursul Angliei și al Olandei — date fiind interesele lor comune — și poate și pe acela al Siamului, dacă i se va asigura acestui stat integritatea teritorială.

Problemele din Extremul Orient sunt însă mult mai complexe decât așa cum sunt prezintate sub aspectele lor generale, militare și politice.

Japonia trebue să fie mai întâi stăpână pe întreaga Chină occidentală și sigură la nord din partea U. R. S. S., ca să poată întreprinde o nouă acțiune militară importantă spre sud, în Indochina, — deci împotriva Franței,—care ar atrage în câmpul adversarilor săi și pe Anglia.

Până acum Japonia a dovedit, cu tot dinamismul politicei sale, prudență și spirit realist.

Totuși, situația internațională, dacă stabilim o legătură între evenimentele din Extremul Orient cu cele din Spania, prezintă gravitate.

R. SEIȘANU

ANGLIA ȘI FRANȚA RECUNOSC GUVERNUL FRANCO

Serviciul special al „Universului"

Londra, 11 (Radio-Central). — „Sunday Times" anunță din sursă britanică autorizată că guvernul englez va hotărî în ședința sa de Miercuri recunoașterea necondiționată a guvernului Franco.

Pe de altă parte, se anunță că și guvernul francez va hotărî recunoașterea guvernului spaniol naționalist în ședința de Marți a consiliului de miniștri.

In urma acestor hotăriri, reprezentanții diplomatici ai Angliei și Franței își prezintă Joi scrisorile de acreditare guvernului din Burgos.

Actualmente, se duc tratative între cabinetele din Londra și Paris pe de o parte și guvernul Franco pe de altă parte, precizându-se că în cursul acestor tratative generalul Franco a dat asigurări că va păstra cea mai deplină independență a Spaniei, opunându-se cu cea mai mare energie oricăror încercări de a-l abate dela această hotărîre.

Imediat după recunoașterea guvernului Franco de către Anglia și Franța, vor începe tratative între guvernul britanic și Spania naționalistă, în scopul de a extinde legăturile economice și politice dintre cele două țări.

Deputații francezi cari au fost în Spania cer trimiterea unui ambasador la Burgos

Perpignan, 11 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Deputații de dreapta francezi cari au făcut o călătorie de informații în Spania naționalistă au sosit Sâmbătă la Perpignan, îndreptându-se spre Paris, unde și-au propus să aibă chiar Luni întrevederi cu d. Daladier și cu d. Bonnet.

Ei vor insista asupra necesității de a se trimite un ambasador al Franței la Burgos.

CONFERINȚA PALESTINIANĂ DE LA LONDRA

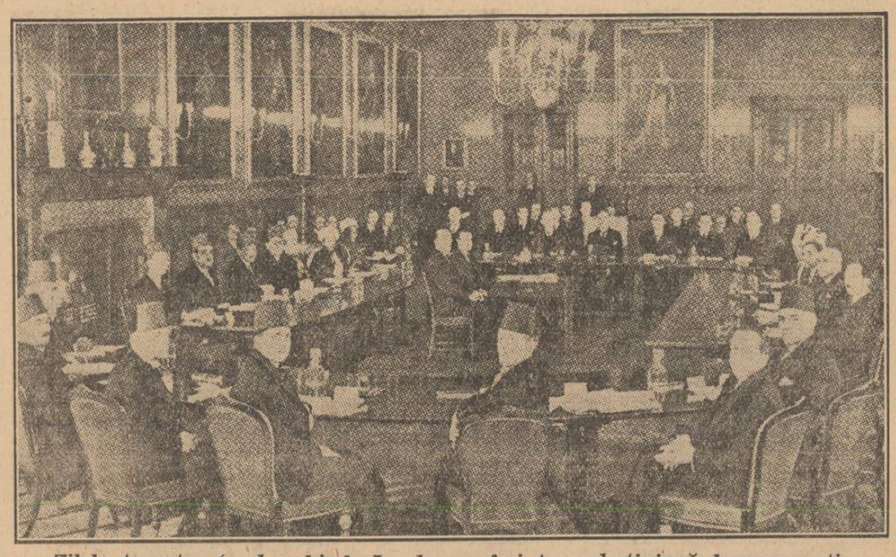

Zilele trecute s'a deschis la Londra conferința palestiniană, la care participă reprezentanți ai arabilor și evreilor din Palestina

FILME

Proprietarii apartamentelor sunt întruniți ca să examineze gestiunea anului expirat.

Ales președinte, cel mai bătrân dă cuvântul administratorului blocului.

Ca orice dare de seamă, și aceasta cuprinde date, cifre, doleanțe, speranțe.

— Are cineva de făcut vreo obiecțiune?

Se ridică mai multe mâini.

— Aveți cuvântul.

— Domnule președinte, pentru mine chestiunea se reduce la atâta: am dat 800.000 lei pe apartament și acum trebue să mai plătesc peste 25.000 lei anual pentru impozite, căldură, lumină, apă, serviciu.

— Și noi tot așa! intervin glasuri iritate.

Oratorul, încurajat, continuă din ce în ce mai învrăjbit:

— Căldură n'am de ajuns; când sunt afară 15 sub zero, sunt înăuntru 15 deasupra. De electricitate nu profit, deoarece, econom de felul meu, am numai becuri de 25 și nu le aprind de cât în camera unde mă găsesc. Cât despre serviciu, slavă Domnului, mă urc și cobor singur cu ascensorul, căci nu pot să sufăr pe puștiul cu tichie de carton roșu pe-o ureche; îmi măturpersonal palierul; nu cer nici o explicație portarului. Care este serviciul ce mi se face, ca să fiu silit să-l plătesc?

— Dar apa? întreabă administratorul.

— Știam că mă veți încolți cu această chestiune. Ei bine, vă prezint notă în regulă — și aș vrea să văd cine ar putea să mă desmintă — despre apa consumată de mine. Poftiți și citiți-o!

O foaie de hârtie circulă în asistență, cuprinzând următoarele mențiuni:

„2 lei spălat față și mâini zilnic;

„90 lei, 2 băi pe trimestru, după prețul pieții;

„Faceți socoteala. Nu plătesc mai mult".

Adunarea, neputând să găsească pe loc soluția, a amânat pronunțarea.

Don José

Suveranul alb

de EM. HAGI MOSCO

Piu al XI-lea, *servitorul servitorilor lui Christos*, cum își spune cu smerenie capul bisericii apusene, purtător al celor „trei coroane puse una peste alta", și-a dat obștescul sfârșit în neasemănatul palat al Vaticanului, adăpost a neprețuite sumedenii de tezaure și între ale cărui ziduri răsună povestirea istoriei creștinătății.

In șiragul cronologic al papilor, răposatul „pontifex maximus", este al 258-lea urmaș al sfântului Petru, dacă mărturisirea — potrivnică totuși Sfintei Scripturi — că apostolul purtător al cuvântului Mântuitorului în Roma, ucis acolo, a fost întâiul episcop creștin în acel oraș, poate fi socotită drept adevărată. De fapt, însuși apostolatul ucenicilor lui Christos chemați să propovăduiască legea cea nouă, înlătură gândul statornicirii unuia dintre dânșii ca episcopi, toți fiind de aceeaș treaptă fără întâietate între ei. Cel dintâi papă ar fi fost sfântul Lin, om de stare proastă, pare-se chiar fost sclav și care, fiind încă în viață sfântul Petru, ar fi stat în capul comunității creștine din Roma.

Pe acel temei de *moștenitoare a Sfântului Petru și a Cheilor Raiului*, biserica apuseană și-a bizuit hotărârea luată de Leon al IX-lea la soborul din Reims în 1049 — când dureroasa despărțire a bisericilor de Apus și Răsărit era de mult pecetluită — ca episcopul Romei să fie socotit *„primat apostolic al biscricii universale"*.

Totuși, în cele dintâi veacuri creștine episcopii Romei nu cutează să vorbiască răspicat în sânul bisericii, de întâietatea netăgăduită până atunci episcopilor de Răsărit. Patriarhii Constatinopolei, în urma strămutării scaunului împărătesc acolo, dobândiseră prin canoanele soboarelor un drept de jurisdicție bisericească asupra Răsăritului, fapt firesc prin însemnătatea căpătată prin însăși acea strămutare. Intâiul pas printre patriarhi li fusese păstrat, iar neînțelegerile erau numai asupra dreptului de întărire a episcopilor și de jurisdicție asupra Răsăritului socotit de Roma ca al ei.

In anul 451, sub împărăteasa Pulcheria, când în urma stăruințelor papii sfântul Leon cel Mare (trebue luat seama că toți papii în număr de 55 până la anul 530 sunt sfinți) s'a ținut soborul din Calcedonia, șase sute de episcopi, cari alcătuiau acest fără de pereche sobor răsăritean, recunoscură scaunului patriarhal al Constantinopolei întâietate asupra întregului răsărit, deși desbaterile fură duse chiar de cei trei legați ai papii. La sfârșitul veacului VI-lea papa sfântul Grigore cel Mare, cerea patriarhului Kiriakos să părăsiască titulatura de *patriarh ecumenic* luată de Ion Postitorul în 583. Inainte de despărțirea celor două biserici nu era decât un singur patriarh în Apus, acel din Roma, față de patru în Răsărit, acelea din Constantinopol, Alexandria, Antiohia și Ierusalim.

Vitregia vremurilor și lipsa

(Continuare in pag. 2-a)

In pag. 8-a:

Se plănuia un atentat la viața d-lui Armand Călinescu, vicepreședintele consiliului

Cel mai repede avion din lume

Washington, 11 (Rador). — *Se anunță din Los Angeles că un avion de luptă, cu două motoare, de un singur loc, a decolat Sâmbătă dimineața depe aerodromul local, îndreptându-se spre aerodromul Mitchell Field, de lângă New-York.*

In cercurile autorizate se afirmă că acesta este un nou tip de avion, fiind socotit ca cel mai repede avion din lume. Avionul este un „Lockhead".

El ar fi atins în cursul recentelor încercări — după cum afirmă un funcționar superior dela ministerul de război — viteza de 643,739 kilometri pe oră. Armamentul avionului este ținut secret. Se crede însă că el are mai multe mitraliere și că este echipat în vederea sborurilor în stratosferă.

xx○●○xx

La Otopeni s'a prăbușit un avion de școală Klemm

Cei doi ocupanți grav răniți

Un accident de avion s'a întâmplat Sâmbătă dim. pe aeroportul Otopeni.

Pilotul Andrei Costin, care își făcea sborul de antrenament, în cadrul programului pentru piloții de rezervă, a decolat cu un aparat Klemm „35" depe aeroportul Băneasa, plecând la Otopeni, unde îl aștepta un prieten, căruia îi promisese un „tur" deasupra Capitalei.

Aterizând la Otopeni, pilotul Andrei Costin și-a luat prietenul la bord și a decolat din nou.

Ridicat de-abia la 60 metri, avionul a intrat însă în pierdere de viteză și s'a prăbușit.

Aparatul s'a sfărâmat, iar cei doi ocupanți au fost scoși de sub sfărâmături grav răniți la cap.

Rănițiii au fost transportați și internați la spitalul militar „Regina Elisabeta".

Ministerul aerului a ordonat o anchetă pentru a stabili cauzele accidentului.

xx○●○xx

Starea sănătății președintelui Roosevelt s'a îmbunătățit simțitor

Washington, 11 (Rador).— *Președintele Roosevelt, care suferă de gripă, va trebui să stea în casă până Luni.*

Dr. Montire, medicul Casei Albe, a declarat ziariștilor că starea sănătății președintelui Roosevelt s'a îmbunătățit simțitor și că el va putea să plece, dacă va dori, Luni seara în croaziera ce va dura două săptămâni și în cursul căreia va asista la manevrele navale ale flotei americane, care se desfășoară actualmente în marea Caraibelor.

SEMNAREA TRATATULUI DELA LATRAN

Ducele Mussolini semnează tratatul dela Latran, în ziua de 11 Februarie 1929, prin care se garantează libertatea absolută cardinalilor și se garantează că pe teritoriul italian nu pot fi comise acte care să poată turbura reuniunea conclavului la alegerea papilor.

La podul dela Borde del Cosp care leagă Catalonia de Andora, soldați din garda mobilă franceză așteaptă sosirea trupelor naționaliste spaniole, cu drapele